

МЛАДИ И АЛКОХОЛ

Прво пиво, па све живо

"Са четрнаест сам попио прво пиво, после пива сам пио све живо..." Од тренутка када је Бора Ђорђевић написао ове стихове и са својом рок групом "Рибља чорба" снимео песму "Кад сам био млад" прошло је тридесетак година. Песма и сада може да се чује, али се нешто, ипак, променило. Са Бориних четрнаест у првом стиху песме, прво пиће у Србији млади тридесет година касније попију са 13, дакле, годину раније. Прво пијанство у Србији се доживи са петнаест годин, а сваки десети лечени алкохоличар је млади од тридесет година. Ове податке објавила је Специјална болница за болести зависности.

- Употреба алкохола је позната и у великој мери карактеристика друштва у европским земљама која, поред употребе дувана и високог крвног притиска, чули смо од др Дајане Миљковић, спада у водеће факторе ризика за настанак многих обољења и стања. Висок унос алкохола је посебно повезан са повећаним ризиком за настанак болести срца и крвних судова, мождачног удара и цирозе јетре као и појединих врста малигних обољења. Штетна употреба алкохола без знакова зависности представља значајан здравствени али и економски и социјални проблем због последица као што су несреће, саобраћајни удеси, насиље и проблеми у породици, али и дуготрајно лечење, одсуствовање са посла, незапосленост, смањена продуктивност и криминал.

ДРУШТВЕНО ПРИХВАТЉИВА НАВИКА

Србија у јесен мирише на комину – у кацама ври национална шљива, пече се лоза, виљамовка, дуња. Србија не жели да јој Европа укине мале породичне пецаре...

Пијење алкохолних пића у Србији је друштвено прихватљиво понашање, а актуелну ситуацију на овом пољу карактерише висока учесталост конзумирања алкохола, посебно међу младима, која је између осталог последица тога што се употреба алкохола често третира као део традиције, обичаја и културе.

Резултати истраживања рађеног 2013. године у Србији су показали да 46,1 одсто становништва није конзумирало алкохол у претходних дванаест месеци. У популацији младих од 15 до 19 година 47 одсто није конзумирало алкохол у том периоду. Подаци показују да за алкохомом мање посежу девојке, 54 одсто, него дечаки, 41,1 одсто. То је такође, део традиције да мушкоч приличи алкохолу. Зато не изненађује податак овог истраживања да мушкарци у Србији традиционално у већем проценту свакодневно пију, чак шест пута

Др Дајана Миљковић

више у односу на жене. Навика свакодневног конзумирања алкохола је највише заступљена међу најсиромашнијом популацијом, 6,9 одсто. Демографски подаци показују да се као свакодневна навика алкохол највише конзумира у Војводини, 5,7 одсто становништва док је у Шумадији и Западној Србији тај проценат најмањи, 3,6 одсто.

То су подаци, статистика која говори о навикама у једној средини уопштено. Међутим једно друго истраживање рађено међу ученицима средњих школа у Србији показује знатно већу употребу алкохола у адолесцентном добу него у неким другим европским земљама. Тако ова анкета показује да је 89,1 одсто њих пробало једно или више алкохолних пића, да 36,7 одсто младића и 14,4 одсто девојака средњошколског узраста редовно пију алкохол, а да се 42,2 одсто ученика бар једном напило:

-Управо из ове групе се регрутују зависници од алкохола и томе у прилог говори чињеница да је сваки десети лечени алкохоличар млади од тридесет година, објавио је др Александар Вујошевић, директор Специјалне болнице за болести зависности. Додаје и да "погрешни културолошки обрасци представљају посебно велики проблем – чак 76 одсто младих је пило код куће, а најчешће су их послужили управо роди-

тељи или неко из ближе породице. Млади у Србији пију двојструко више него њихови вршњаци у Европи", закључује др Вујошевић.

ШТЕТНЕ ПОСЛЕДИЦЕ

Алкохолизам је по дефиницији токсикоманија и у спреси са младошћу, која се сматра периодом оптималног здравља и највећих биолошких могућности, може да доведе до низа здравствених и психолошких проблема. За овај узраст се већују баш бројни проблеми од којих је један од водећих управо прекомерно конзумирање алкохола.

Често испијање великих количина алкохола у кратким временским интервалима, неретко у комбинацији са другим психоактивним супстанцама, склоност ка комбиновању више врста алкохолних пића, брзо испијање и такмичење у количини попијеног алкохола, пијење више дана без паузе, само су неки од облика опијања код младих. Овакви обрасци пијења могу брзо довести до изразито тешких физичких и психичких последица. Психолог Оливера Хајровић, специјалиста Опште болнице у Пожаревцу упозорава родитеље да прате своје дете и препознају симптоме конзумирања алкохола:

-Адолесцент који узима ал-

УПОТРЕБА АЛКОХОЛА

Термин употреба алкохола односи се на било какво уношење алкохола у организам. Злоупотреба алкохола је општи термин за било коју врсту друштвено неприхватљивог пијења, од ризичног преко штетног до зависности од алкохола. Штетна употреба алкохола се дефинише као образац пијења, који је довео до физичког или менталног оштећења здравља, без зависности од алкохола. Ризична употреба алкохола подразумева образац пијења код кога актуелно не постоје последице нити зависности од алкохола али је велика вероватноћа да ће се у будућности развити проблеми повезани са алкохомом, тј.

подразумева свако пијење преко граница нискоризичног пијења. Свако пијење алкохола код особа млађих од 18 година представља злоупотребу алкохола.

Точење алкохола малолетним особама млађим од 16 година регулисан је у Србији Законом о јавном реду и миру, у одељку Продаја алкохолних пића лицима под очигледним утицајем и малолетницима, чланом 21 у коме пише:

„Ко продаје алкохолно пиће лицу, које под очигледним утицајем наруши јавни ред и мир или малолетном лицу, које није навршило 16 година живота – казниће се новчаном казном од 20.000 до 100.000 динара“.

кохол често има стомачне проблеме јер алкохол иритира зид желуца. Он обично постаје неуредан у физичком изгледу и стању. Нагло мења расположење и губи апетит. Почине да губи интересовање за уобичајене активности због чега постаје неуспешан у школи или на послу. Обично се дружи са истим, уским кругом другова и увек касно долази кући.

Како је адолесценција доба када се испољавају различите особине као што су несигурност, нестабилност, сукоб са ауторитетима, бунтовност, то све представља погодан тло за конзумирање алкохола, који ствара лажни осећај сигурности, одлучности и самопоуздања. Млади неретко пију и

ција, алкохолизам и конзумирање алкохола трајно остављају последице у свим компонентама и садржајима човековог живота. Сврставају се у здравствене, породичне, професионалне и шире социјалне последице:

Здравствене последице и степен нарушености здравља алкохоличара по речима др Дајане Миљковић, зависе од дужине трајања алкохолизма, од општег стања организма и генетске оптерећености за поједине болести, од врсте алкохолног пића које се превасходно конзумира и других фактора. Телесне последице се манифестују на скоро свим органима и функционалним системима. Промене се већ виде

на спољашњем изгледу у виду подбулости лица, израженог капиларног цртежа на образима и носу, плавичасте боје коже, мутног погледа и опште неуредности. Позната је и социјална и естетска камуфлажа алкохоличара којом се желе сакрити болест.

Алкохол штетно утиче на систем за варење, на једнак од запаљеног хреничног тока до карцинома, на желуцац на коме се развија гастритис и чир-гризлици-улкус, на црева и на јетру као главној лабораторији организма од алкохолне хепатозе до цирозе јетре као неизлечивог обољења. Панкреас је такође нападнут од алкохола тако да долази до озбиљних болести оа панкреатитиса, било акутног или хроничног до појаве шећерне болести, која је много чешћа код алкохоличара.

Од алкохола страда и кардиоваскуларни систем, срце као и крвни судови, који су код дугогодишњих алкохоличара веће кртости и склонији крварењу.

На удару је и нервни систем – централни нервни систем је састављен од 8 до 10 милиона нервних ћелија, које се не обнављају. Алкохол значајно убрзава изумирање нервних ћелија што доводи до атрофије-сушења мозга и деменције.

** Ставови изнети у подржаном медијском пројекту нужно не изражавају ставове органа који је доделио средства.

под притиском вршњака како би припадали групи и били прихваћени:

-Родитељи би требало да науче дете, каже психолог Оливера Хајровић, да се одупре притиску вршњака и да прави пријатељ не поставља услове. Пре свега су дужни да у свему, здравом животу, умерености, искрености, поштењу, одговорности, савесности, љубави према другима, самим себи, свом детету стално пружају позитиван пример. Добро дефинисан вредносни систем породице, која негује љубав према животу, развија у детету тежњу ка остваривању здравих и избегавању болесних видова функционисања. Адолесцент, који је заволео живот и друге људе лакше ће избећи све оно што је штетно по њега.

Осим психичких последица и поремећаја психичких функ-